

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ПРЕДМЕТЕН ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

29 май 2012 г. – Вариант 2

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Как се нарича склонността на човека да се поддава на групов натиск?

- А) егоизъм
- Б) конформизъм
- В) алтруизъм
- Г) героизъм

2. Кой учен е известен като „баща на психологията”?

- А) Фройд
- Б) Вунд
- В) Маслоу
- Г) Роджърс

3. Кога възниква експерименталната психология?

- А) в древността
- Б) в средновековието
- В) през Ренесанса
- Г) през XIX век

4. Умението за съпреживяване е:

- А) рефлексия
- Б) емпатия
- В) идентификация
- Г) комуникация

5. Кое от изброените понятия НЕ характеризира понятието „жизнен хоризонт“?

- А) светоглед
- Б) представи за бъдещето
- В) жизнени очаквания
- Г) самодостатъчност

6. Цялостната ориентация на личността „навътре“ към своя личен свят и преживявания се нарича:

- А) екстраверсия
- Б) акуратност
- В) перцепция
- Г) интроверсия

7. Коя от изброените логически операции представлява изключване на признаци от съдържанието на понятието, при което обемът му се увеличава?

- А) ограничение
- Б) обобщение
- В) деление
- Г) класификация

8. При кое от долуизброените условия ще е НЕИСТИННО съждението “Миналото лято Иван е бил на море или на планина”?

- А) Иван не е бил на море, но е бил на планина.
- Б) Иван не е бил на планина, но е бил на море.
- В) Иван е бил на планина и на море.
- Г) Иван не е бил нито на море, нито на планина.

9. Кой от основните логически закони изисква една мисъл или понятие да не се променят в хода на цялото разсъждение?

- А) законът за изключеното трето
- Б) законът за тъждеството
- В) законът за непротиворечието
- Г) законът за достатъчното основание

10. Ако съждението „Всички плодове са сладки” е истинно, то съждението „Някои плодове не са сладки” е:

- А) истинно
- Б) неистинно
- В) както истинно, така и неистинно
- Г) неопределено

11. Сложното съждение „Ще издържа тази матура, тогава и само тогава, когато съм учил сериозно и редовно” е пример за:

- А) конюнкция
- Б) дизюнкция
- В) импликация
- Г) еквивалентност

12. Какво се включва в съдържанието на понятията?

- А) свойствата на обозначаващите обекти
- Б) броят на обозначаващите обекти
- В) представата за обозначаващите обекти
- Г) възприятието за обозначаващите обекти

13. Какво отличава брачната връзка от приятелската общност?

- А) неформалност
- Б) институционалност
- В) доверчивост
- Г) отговорност

14. Категорическият императив на Кант третира:

- А) естетическия вкус
- Б) националната принадлежност
- В) моралния дълг
- Г) религиозните предпочитания

15. Делението на добродетелите на добродетели на характера и на ума принадлежи на:

- А) Аристотел
- Б) Ницше
- В) Шопенхауер
- Г) Фройд

16. Човекът се разглежда преди всичко като лице в:

- А) етиката
- Б) естетиката
- В) психологията
- Г) правото

17. Според Платон Благото като максимум добро е в царството на:

- А) идеите
- Б) мислите
- В) морала
- Г) въображението

18. Коя тема е основна за философията на екзистенциализма?

- А) причинността в природата
- Б) прогресът на обществото
- В) методите на научното знание
- Г) свободата на личността

19. Томас Хобс нарича „Левиатан“:

- А) пазара
- Б) църквата
- В) държавата
- Г) дивата природа

20. Каква е областта на действие на международното хуманитарно право?

- А) световните икономически престъпления
- Б) посредничеството при военни конфликти
- В) борбата с природните бедствия
- Г) решаването на трудови спорове

21. „Представителна демокрация” се нарича:

- А) форма на управление, при която политическите решения се вземат с мнозинство от всички свободни граждани
- Б) форма на управление, при която хората избират свои представители да вземат политически решения от тяхно име
- В) форма на управление на малцинството, която се представя за демокрация
- Г) форма на управление, при която решенията се вземат от най-представителните в обществото хора

22. Според общоприетите разбирания в демократичната държава човешките права са:

- А) присъщи само на представителите на малцинствата
- Б) присъщи на всички хора
- В) присъщи само на пълнолетните граждани
- Г) присъщи на всички активни граждани

23. Кой дял от правото регламентира отношенията на купуване и продаване?

- А) семейно право
- Б) трудово право
- В) търговско право
- Г) административно право

24. Към коя епоха бихте причислили идеята за прогреса?

- А) Античността
- Б) Просвещението
- В) Средновековието
- Г) Първобитната епоха

25. Фразата „Няма нищо в ума, което не е било преди това в сетивата.“ принадлежи на:

- А) Рене Декарт
- Б) Джон Лок
- В) Барух Спиноза
- Г) Фридрих Ницше

26. Кой дял от философията изследва природата на красивото и възвишеното?

- А) етиката
- Б) феноменологията
- В) онтологията
- Г) естетиката

27. Кое от изброените понятия е учение за целите?

- А) онтология
- Б) гносеология
- В) телеология
- Г) спалеология

28. Управниците в идеалната държава на Платон са:

- А) философите
- Б) стражите
- В) занаятчиите
- Г) богатите

29. „... Мисля, следователно съществувам ...” е:

- А) първото начало на философията според Декарт
- Б) четвъртият закон на формалната логика
- В) третият закон на роботиката
- Г) вторият принцип на епикурейците

30. С кой философ свързвате преди всичко понятието „метафизика”?

- А) Хабермас
- Б) Мерло-Понти
- В) Маркс
- Г) Аристотел

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. Кое е понятието, с което обозначаваме „самоанализа на собствените мисли и преживявания” или „мисленето за мисленето ни”?

32. В свитъка на свободните отговори посочете всяка от международните организации в кой от изброените градове има свое основно седалище, като изпишете цифра и съответната буква:

- 1) НАТО, 2) ООН, 3) ЮНЕСКО, 4) Международният съд
- А) Ню Йорк, Б) Хага, В) Париж, Г) Брюксел

33. Разгледайте съжденията:

- 1) „Уча редовно по всички предмети.”
- 2) „Получавам отлични оценки.”
- А) Образувайте тяхната импликация.
- Б) Напишете при какви условия тя ще бъде НЕИСТИННА.

34. В свитъка на свободните отговори посочете трите нива на морално развитие според теорията на Колберг. Запишете за всяко от тях основните движещи сили на поведението (с по едно изречение).

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

*„И така, за мен „благороден живот“ означава напрегат живот, винаги готов за нови, висши достижения, преход от съществуващото към дължимото. Благородният живот се противопоставя на обичайния консервативен начин на живот, затварящ сам себе си, осъден на *perpetuum mobile* – вечно движение на едно място, докато някаква външна сила не го изведе от това състояние. Хората от втория тип аз определям като маса, защото те са мнозинството, защото те са инертни, лениви. Колкото по-дълго човек живее, толкова му става по-ясно, че преобладаващата част от хората е способна на усилие само в тези случаи, когато трябва да реагира на*

някаква външна сила. И затова самотно стоящите изключения, способни на спонтанно роденото от собствената воля усилие, се запечатват в нашата памет завинаги. Това са избраници, елит, благородни хора, активни, а не пасивни; за тях животът е вечно напрежение, непрекъсната тренировка. А тренировката това е аскеза. Това са избраници, елит”.

Хосе Ортега-и-Гасет, из „Въстанието на масите“

35. Как Хосе Ортега-и-Гасет описва „масата“?

36. Как Хосе Ортега-и-Гасет характеризира различния от масовия тип човек?

37. Как е описан в текста „благородният живот“?

38. Какви са според Вас предимствата и недостатъците на „благородния живот“?

В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените фрагменти!

1. „Азът не е уникален като Айфеловата кула или като Мона Лиза. Уникалността на Аза не се състои в това, че съществува в един екземпляр.”

Емануел Левинас

2. „Само когато уважаваме другия като цел сама по себе си, ние изразяваме и уважение към самите себе си.”

Ханс-Георг Гадамер

3. „Смисълът на живота винаги се променя, но никога не престава да съществува.”

Виктор Франкъл

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ПРЕДМЕТЕН ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

29 май 2012 г. – Вариант 2

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Задачи от 1. до 30.

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	1
2.	Б	1
3.	Г	1
4.	Б	1
5.	А	1
6.	Г	1
7.	Б	1
8.	Г	1
9.	Б	1
10.	Б	1
11.	Г	1
12.	А	1
13.	В	1
14.	В	1
15.	А	1
16.	Г	1
17.	А	1
18.	Г	1
19.	В	1
20.	Б	1
21.	Б	1
22.	Б	1
23.	В	1
24.	Б	1
25.	Б	1
26.	Г	1
27.	В	1
28.	А	1
29.	А	1
30.	Г	1

Задача 31 – 2 точки

Рефлексия

Задача 32. – 4 точки

1 Г, 2 А, 3 В, 4 Б

Задача 33. – 4 точки

А) „Ако уча редовно по всички предмети, то получавам отлични оценки.“

Б) „Уча редовно по всички предмети, но не получавам отлични оценки.“

Задача 34. – 6 точки

Трите нива на морално развитие са на предусловен/предконвенционален, условен/конвенционален и следусловен/постконвенционален морал. Водещи мотиви в предконвенционалния морал са страхът от наказание или стремежът към награда. Водещи мотиви за конвенционалния морал са поддържането на социалния порядък и одобрението на околните. Водещи мотиви на постконвенционалния морал са универсалните морални принципи, които се следват с лична убеденост.

*Допустими са и други отговори***Задача 35. - 3 точки**

Напр. Мнозинството, масата от хора, които са инертни, нестремящи се към висши постижения. Те водят консервативен начин на живот и които са се отдали на ежедневието, реагират на сили, идващи от външния свят и стремящи се да запазят спокойното си статукво.

*Допустими са и други отговори***Задача 36. – 4 точки**

Другата група, различна от масовия тип човек, са избраните, елитът, които са в непрекъснато търсене на неизвестното, които са активни в своя път на търсене и затова са благородни.

*Допустими са и други отговори***Задача 37. – 6 точки**

„Благородният живот“ е добродетел сама по себе си, тъй като той е интенция, екзистенциална нагласа към дължимото. Човекът, живеещ подобен живот, е благороден не защото се стреми да се отдели от тълпата, а защото за него спонтанно породеното усилие е нагласа да се търси новото, неизвестното, значимото. Точно затова той е винаги активен. За разлика от него животът на масата, тълпата е винаги опит за съхраняване на спокойното начало, а спонтанното е нежелано, защото е напускане на статуквото.

*Допустими са и други отговори***Задача 38. - 6 точки**

Предимствата на благородния живот са, че той тласка човечеството към върховни постижения, провокира човека да бъде креативен и деен, изисква да се достигат границите на човешките възможности и по този начин обществото излиза от своя консервативен начин на живот. Обществото се развива, генерирайки силни личности, елит, различаващи се от безформената маса от хора, склонни към безкрайни повторения на едни и същи дейности, закрепостяващи ги на едно място. Недостатъците му са, че хората, предпочели да водят такъв начин на живот, си остават неразбрани от обществото, тези хора са считани за странници и на практика си остават изолирани.

Активността и творческите импулси се възприемат по-скоро като екзотични изключения и по тази причина пасивността на инертната и ленива маса ги потиска.
Допустими са и други отговори

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИЛОСОФСКО ЕСЕ (35 точки)

1. Ниво на разпознаване на философската проблематика (философските проблеми), заложенa/и във фрагмента – до **5** точки;
2. Ниво на философска осмисленост и интерпретация на проблемите – до **10** точки;
3. Ниво на употреба и владееене на логическия и понятиен инструментариум при формулиране на позиция и излагане на аргументация в нейна подкрепа – до **10** точки;
4. Степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента – до **7** точки;
5. Ниво на езикова и стилистична култура – до **3** точки